

Associationsrätt m.m

Sammanfattning

I betänkandet behandlar utskottet ett tjugotal motionsyrkanden från den allmänna motionstiden 2013 om associationsrätt m.m. Motionsyrkandena gäller könsfördelningen i bolagsstyrelser m.m., avskaffande av kravet på aktiekapital, avskaffande av kravet på bolagsstämma, arbete i bolagsstyrelser, jämställdhetsredovisning, standard för finansiell rapportering, avskrivningstakt för goodwillvärden, lagen om ekonomiska föreningar, regler för socialt företagande, stiftelselagen samt ytterligare lagstiftning om franchising.

Utskottet föreslår att riksdagen avslår samtliga motionsyrkanden.

I betänkandet finns sex reservationer.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	5
Utskottets överväganden	6
Könsfördelningen i bolagsstyrelser m.m.	6
Avskaffande av kravet på aktiekapital	10
Avskaffande av kravet på bolagsstämma	11
Arbete i bolagsstyrelser	13
Jämställdhetsredovisning	14
Standard för finansiell rapportering	15
Redovisning av goodwillvärden	17
Lagen om ekonomiska föreningar	18
Regler för socialt företagande	20
Stiftelselagen	21
Ytterligare lagstiftning om franchising	23
Reservationer	25
1. Könsfördelningen i bolagsstyrelser m.m., punkt 1 (S, MP, V)	25
2. Jämställdhetsredovisning, punkt 5 (S, MP, V)	27
3. Lagen om ekonomiska föreningar, punkt 8 (S)	27
4. Lagen om ekonomiska föreningar, punkt 8 (MP)	28
5. Regler för socialt företagande, punkt 9 (MP)	29
6. Ytterligare lagstiftning om franchising, punkt 11 (S, V)	30
<i>Bilaga</i>	
Förteckning över behandlade förslag	31
Motioner från allmänna motionstiden hösten 2013	31

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Könsfördelningen i bolagsstyrelser m.m.

Riksdagen avslår motionerna

2013/14:C223 av Jan Lindholm och Tina Ehn (båda MP) yrkandena 1 och 2,

2013/14:C224 av Gunvor G Ericson m.fl. (MP) yrkandena 1–3,

2013/14:C338 av Eva-Lena Jansson och Matilda Ernkrans (båda S),

2013/14:C413 av Emil Källström (C),

2013/14:C444 av Veronica Palm m.fl. (S) yrkande 4 och

2013/14:A288 av Ylva Johansson m.fl. (S) yrkande 11.

Reservation 1 (S, MP, V)

2. Avskaffande av kravet på aktiekapital

Riksdagen avslår motion

2013/14:C416 av Carl-Oskar Bohlin och Lars Beckman (båda M).

3. Avskaffande av kravet på bolagsstämma

Riksdagen avslår motion

2013/14:C393 av Carl-Oskar Bohlin och Lars Beckman (båda M).

4. Arbete i bolagsstyrelser

Riksdagen avslår motion

2013/14:C331 av Mats Pertoft (MP).

5. Jämställdhetsredovisning

Riksdagen avslår motion

2013/14:C453 av Kerstin Nilsson m.fl. (S).

Reservation 2 (S, MP, V)

6. Standard för finansiell rapportering

Riksdagen avslår motion

2013/14:C405 av Stefan Svanström (KD) yrkandena 1 och 2.

7. Redovisning av goodwillvärden

Riksdagen avslår motion

2013/14:C373 av Mats Pertoft och Valter Mutt (båda MP).

8. Lagen om ekonomiska föreningar

Riksdagen avslår motionerna

2013/14:C422 av Krister Örnfjäder m.fl. (S) och

2013/14:N210 av Jonas Eriksson m.fl. (MP) yrkandena 5 och 6.

Reservation 3 (S)

Reservation 4 (MP)

9. Regler för socialt företagande

Riksdagen avslår motionerna

2013/14:C388 av Annika Lillemets m.fl. (MP) yrkandena 1 och 2 samt
2013/14:N210 av Jonas Eriksson m.fl. (MP) yrkande 4.

Reservation 5 (MP)

10. Stiftelselagen

Riksdagen avslår motion

2013/14:C469 av Andreas Norlén och Finn Bengtsson (båda M).

11. Ytterligare lagstiftning om franchising

Riksdagen avslår motion

2013/14:C401 av Börje Vestlund (S).

Reservation 6 (S, V)

Stockholm den 16 januari 2014

På civilutskottets vägnar

Veronica Palm

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Veronica Palm (S), Nina Lundström (FP), Oskar Öholm (M), Eva Bengtson Skogsberg (M), Carina Ohlsson (S), Marta Obminska (M), Hillevi Larsson (S), Margareta Cederfelt (M), Jonas Gunnarsson (S), Katarina Köhler (S), Ola Johansson (C), Yilmaz Kerimo (S), Jessika Vilhelmsson (M), Jan Lindholm (MP), Roland Utbult (KD), Markus Wiechel (SD) och Marianne Berg (V).

Redogörelse för ärendet

I betänkandet behandlar utskottet ett tjugotal motionsyrkanden från den allmänna motionstiden 2013 om associationsrätt m.m. Motionsyrkandena gäller könsfördelningen i bolagsstyrelser m.m., avskaffande av kravet på aktiekapital, avskaffande av kravet på bolagsstämma, arbete i bolagsstyrelser, jämställdhetsredovisning, standard för finansiell rapportering, avskrivningstakt för goodwillvärden, lagen om ekonomiska föreningar, regler för socialt företagande, stiftelselagen samt ytterligare lagstiftning om franchising.

Motionsförslagen finns i bilagan.

Utskottets överväganden

Könsfördelningen i bolagsstyrelser m.m.

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden med förslag på lagstiftning om könsfördelningen i bolagsstyrelser m.m. Utskottet anser att det är ägarna som ska ha ansvar för att se till så att styrelsen präglas av en mångfald och att den samlade kompetens som finns bland både kvinnor och män tas till vara. En jämnare könsfördelning bör således främjas med andra medel än med tvingande lagstiftning.

Jämför reservation 1 (S, MP, V).

Motionerna

I motion 2013/14:C223 begär Jan Lindholm och Tina Ehn (båda MP) ett tillkännagivande om att regeringen ska ta fram dels ett lagförslag om kvotering i börsbolagens styrelser (yrkande 1), dels ett lagförslag om kvotering i kommunala och statliga bolagsstyrelser (yrkande 2). Liknande förslag läggs fram i motionerna 2013/14:C224 av Gunvor G Ericsson m.fl. (MP) (yrkandena 1 och 2), 2013/14:C338 av Eva-Lena Jansson och Matilda Ernkran (båda S), 2013/14:C444 av Veronica Palm m.fl. (S) (yrkande 4) och 2013/14:A288 av Ylva Johansson m.fl. (S) (yrkande 11).

I motion 2013/14:C224 av Gunvor G Ericsson m.fl. (MP) (yrkande 3) föreslås ett tillkännagivande om att regeringen aktivt bör stödja kommissionens förslag till direktiv om en jämnare könsfördelning bland icke verkställande styrelseledamöter i börsnoterade bolag.

I motion 2013/14:C413 begär Emil Källström (C) ett tillkännagivande om att regeringen bör eftersträva jämställda styrelser i statliga organisationer och företag. Enligt motionären bör aktiv ägarstyrning användas för att uppnå detta. Lagstiftningsmakten bör inte användas.

Bakgrund

I aktiebolagslagen (2005:551) finns bestämmelser om bolagets ledning. Ett aktiebolag ska ha en styrelse med minst tre ledamöter. I ett privat bolag får dock styrelsen bestå av en eller två ledamöter, om det finns minst en suppleant. Styrelsen, som enligt huvudregeln utses av bolagsstämman, ansvarar för bolagets organisation och förvaltning. Det är styrelsen som ska se till att organisationen av bokföringen och medelsförvaltningen innefattar en betryggande kontroll. Styrelsen är vidare skyldig att fortlöpande bedöma bolagets ekonomiska situation.

Aktiebolagslagen innehåller inte några bestämmelser om hur styrelsemedlemmar ska nomineras för val. Den innehåller inte heller bestämmelser om nomineringskommittéer eller valberedningar. Formerna för beredning av styrelseval torde i praktiken variera starkt mellan olika bolag.

Sveriges kommuner bedriver viss del av sin verksamhet i aktiebolagsform. Av 5 kap. 46 § kommunallagen framgår att val av ledamöter och suppleanter i styrelser för bl.a. aktiebolag, ska vara proportionella under de förutsättningar som anges i 2 § lagen (1992:339) om proportionellt valsätt. Detta innebär i praktiken att de kommunala företagens styrelse tillsätts på samma sätt som de kommunala nämnderna, dvs. genom de politiska partiernas nomineringsarbete och i kommun- eller landstingsfullmäktiges valberedning.

Frågor om tillsättning av styrelse i vissa börsbolag behandlas i Svensk kod för bolagsstyrning (koden) som är en form av självreglering. Från den 1 februari 2010 ska alla svenska aktiebolag vars aktier är upptagna till handel på en reglerad marknad i Sverige tillämpa koden. För närvarande finns två reglerade marknader i Sverige, Nasdaq OMX Stockholm och NGM Equity. Kollegiet för Svensk Bolagsstyrning är det organ inom näringslivet som ansvarar för koden. Kollegiet består av tio ordinarie ledamöter samt en adjungerad ledamot. En ledamot utses av staten medan ordföranden och övriga ledamöter utses av kollegiets huvudman, Föreningen för god sed på värdepappersmarknaden. Övervakning av hur bolagen tillämpar koden är en uppgift för de marknadsplatser där bolagens aktier är noterade. När det gäller styrelsernas sammansättning föreskriver koden att styrelsen ska ha en med hänsyn till bolagets verksamhet, utvecklingsskede och förhållandena i övrigt ändamålsenlig sammansättning, präglad av mångsidighet och bredd avseende ledamöternas kompetens, erfarenhet och bakgrund. En jämn könsfördelning i styrelsen ska eftersträvas.

Pågående arbete

Under hösten 2012 presenterade kommissionen ett förslag till direktiv om en jämnare könsfördelning bland icke verkställande styrelseledamöter i börsnoterade bolag (KOM(2012) 614). I förslaget finns en reglering av hur ledamöterna ska utses för att bolagen senast 2020 ska uppnå målet att styrelserna består av minst 40 procent av vardera könet. Bakgrunden till förslaget är enligt kommissionen att andelen kvinnor i bolagsstyrelser i Europa är i genomsnitt 13,7 procent och att det går för långsamt att skapa jämställdhet på nationell väg. Genom att öka antalet kvinnor i bolagsstyrelserna tas enligt kommissionen kvinnors kompetens till vara i näringslivet på ett bättre sätt än i dag.

Kommissionens förslag till direktiv om könskvotering i bolagsstyrelser var i december 2012 föremål för subsidiaritetsprövning av civilutskottet. I enlighet med utskottets förslag ansåg riksdagen att direktivförslaget stred mot subsidiaritetsprincipen (utl. 2012/13:CU14, rskr. 2012/13:138). I det

motiverade yttrandet anförde riksdagen att det är viktigt att könsfördelningen blir avsevärt jämnare än i dag när det gäller deltagandet i ekonomiskt beslutsfattande. Riksdagen ansåg också att det är positivt med initiativ på ett så viktigt område. Det aktuella förslaget framstod emellertid enligt riksdagen inte som anpassat till att aktieägarna i många EU-länder har stort inflytande över bolagsstyrningen. Riksdagen ansåg inte att det finns tillräckliga skäl att införa könskvotering på EU-nivå. Målet att skapa ett jämställt beslutsfattande i ekonomiska frågor bedömdes kunna uppnås bättre genom nationella åtgärder.

Den 20 november 2013 ställde sig Europaparlamentet bakom kommissionens förslag.

Regeringen beslutade den 11 oktober 2012 att ge en särskild utredare i uppdrag att föreslå en modernisering av kommunallagen (dir. 2012:105). I november 2013 fick utredningen genom tilläggsdirektiv i uppdrag att, utöver vad som följer av de ursprungliga direktiven, bl.a. överväga behovet av att bredda utnämningen av styrelseledamöter i kommunala företag (dir. 2013:100). Utredningen ska undersöka och analysera utnämningen av styrelseledamöter i kommunala företag och vid behov lämna förslag som möjliggör en breddad rekrytering av styrelseledamöter. Mot bakgrund av att de kommunala företagen står för en viktig del av den kommunala verksamheten ska utredningen särskilt beakta hur den politiska oppositionens behov av insyn kan säkerställas. I sitt arbete ska utredningen särskilt beakta vikten av en jämn representation av kvinnor och män. Uppdraget ska redovisas senast den 31 mars 2015.

Frågesvar

Jämställdhets- och biträdande utbildningsminister Maria Arnholm anförde den 18 juni 2013 i ett frågesvar att det är ägarna och inte politikerna som ska ha ansvar för att se till så att styrelsen präglas av en mångfald och att den samlade kompetens som finns bland både kvinnor och män tas till vara. Statsrådet ansåg att näringslivet borde leva upp till den självreglering som finns i bolagskoden för att främja jämn könsfördelning i styrelserna. Hon betonade att regeringens förhoppning är att de diskussioner som regeringen för med näringslivet ska ge resultat (svar på fr. 2012/13:578).

Utskottets ställningstagande

Utskottet inleder med att behandla motionsyrkandena om könsfördelningen i börsbolagens styrelser och i de statligt ägda bolagens styrelser.

Som riksdagen tidigare uttalat är det viktigt att könsfördelningen blir avsevärt jämnare än i dag när det gäller deltagandet i ekonomiskt beslutsfattande. De rådande förhållandena vad gäller könsfördelningen i börsbolagens styrelser är inte tillfredsställande. Liksom jämställdhets- och biträdande utbildningsministern anser utskottet att det är ägarna som ska ha ansvar för att se till så att styrelsen präglas av en mångfald och att den

samlade kompetens som finns bland både kvinnor och män tas till vara. En jämnare könsfördelning bör således främjas med andra medel än med tvingande lagstiftning.

Utskottet vill framhålla att sedan den 1 januari 2010 kräver Svensk kod för bolagsstyrning att en jämn könsfördelning ska eftersträvas i de börsnoterade bolagens styrelser. Vidare vill utskottet lyfta fram att staten genom att ta sitt ägaransvar har åstadkommit en jämn könsfördelning i de statliga helägda företagen. I maj 2013 var andelen kvinnor i de statligt ägda företagens styrelser 49 procent och andelen män 51 procent. Om de företag inkluderas där staten äger delar av företaget är andelen kvinnor 45 procent och andelen män 55 procent. Genom det aktiva arbete som bedrivs på detta område får önskemålet i motion 2013/14:C413 anses tillgodosett.

Enligt utskottet bör även andra ägare än staten kunna åstadkomma en jämn könsfördelning. För att öka andelen kvinnor på ledande positioner arbetar regeringen aktivt med att föra en konstruktiv dialog med näringslivet och med att understödja initiativ som hjälper till att bredda rekryteringsbasen för de bolag som behöver ta ytterligare steg för att efterleva Svensk kod för bolagsstyrning.

Regeringen har under våren 2011 beslutat att lämna bidrag till Almi Företagspartner AB (Almi) för att samordna och genomföra en del av ett fyraårigt program vars syfte är att främja kvinnors företagande. Satsningen är en fortsättning på de program som genomfördes 2007–2010. Programmet ska bidra till att nyföretagandet bland kvinnor ökar och att fler av de företag som drivs av kvinnor växer. Programmet ska även bidra till att fler kvinnor kan tänka sig att starta företag, väljer att driva företag på heltid och anställer. Inom ramen för programmet ska minst 100 kvinnor tilldelas stipendier för valfri ledarskaps- eller styrelseutbildning samt erbjudas delta i ett mentorskapsprogram. Adepterna ska i första hand vara kvinnor som äger företag och vill få företaget att växa.

Även inom näringslivet har flera initiativ tagits för att öka andelen kvinnor på ledande positioner. Som exempel på sådana initiativ kan nämnas stiftelsen Allbright och projektet Battle of the numbers. Allbright verkar för mer diversifierade ledningsgrupper och styrelser. Syftet är att utveckla och förstärka svenskt näringsliv så att svenska bolag kan bli mer lönsamma och fungera som en förebild för resten av världen. En del av Allbrights arbete består i att kontinuerligt presentera konkreta åtgärder som företag som vill bli mer jämställda kan använda sig av. Battle of the numbers är ett projekt för storföretag som vill gå från ord till handling när det gäller att öka andelen kvinnor på ledande positioner. Projektet inkluderar de verkställande direktörerna för tio av Sveriges största företag.

Under 2013 genomförde Statistiska centralbyrån (SCB) på regeringens uppdrag en enkätundersökning bland ca 1 000 företag. Syftet med undersökningen var att öka kunskapen om de bakomliggande faktorer, attityder och värderingar som kan styra utvecklingen i företagen. Resultatet av under-

sökningen kommer att ge värdefullt underlag för fortsatta överväganden om politiska insatser som kan stimulera företag att öka andelen kvinnor på ledande befattningar och i företagens styrelser.

På EU-nivå deltar Sverige i bl.a. förhandlingarna om ett direktiv om jämnare könsfördelning i börsbolagens styrelser. Förhandlingsarbetet drivs med beaktande av subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna, och Sverige uppmuntrar särskilt frivilliga åtaganden från företagens sida.

Regeringen har också beslutat om fleråriga jämställdhetsinsatser som syftar till att stärka kvinnor som tillhör nationella minoriteter samt att stimulera samarbetet mellan de nationella minoriteterna i jämställdhets- och diskrimineringsfrågor.

Med det anförda anser utskottet att motionerna 2013/14:C223 yrkandena 1 och 2 i denna del, 2013/14:C224 yrkandena 1 och 3, 2013/14:C338, 2013/14:C413, 2013/14:C444 yrkande 4 och 2013/14:A288 yrkande 11 bör avslås.

Utskottet övergår nu till att behandla motionsyrkandena om könsfördelningen i de kommunala bolagens styrelser.

Som redovisats ovan har en utredning fått i uppdrag att bl.a. undersöka och analysera utnämningen av styrelseledamöter i kommunala företag och vid behov lämna förslag som möjliggör en breddad rekrytering av styrelseledamöter. I sitt arbete ska utredningen särskilt beakta vikten av en jämn representation av kvinnor och män. Utredningen ska redovisa sitt uppdrag senast den 31 mars 2015.

Utskottet anser att resultatet av det pågående utredningsarbetet inte bör föregripas genom någon åtgärd från riksdagen, varför motionerna 2013/14:C223 yrkande 2 i denna del och 2013/14:C224 yrkande 2 bör avslås.

Sammanfattningsvis anser således utskottet att samtliga här aktuella motionsyrkanden bör avslås.

Avskaffande av kravet på aktiekapital

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande med förslag om att avskaffa kravet på aktiekapital för att kunna starta ett aktiebolag. Utskottet hänvisar till riksdagens tidigare ställningstaganden.

Motionen

I motion 2013/14:C416 anför Carl-Oskar Bohlin och Lars Beckman (båda M) att kravet på eget kapital för att kunna starta ett aktiebolag medför större skada än nytta för svensk ekonomi. Motionärerna anser därför att kravet på eget kapital för att kunna starta ett aktiebolag bör tas bort. Ett tillkännagivande yrkas med detta innehåll.

Gällande rätt

Sedan den 1 april 2010 gäller enligt 1 kap. 5 § aktiebolagslagen (2005:551) att aktiekapitalet i privata aktiebolag ska uppgå till minst 50 000 kronor (prop. 2009/10:61, bet. 2009/10:CU12, rskr. 2009/10:188).

Utskottets ställningstagande

Motsvarande motionsyrkande har behandlats av utskottet vid ett flertal tillfällen, senast våren 2012 i betänkande 2012/13:CU5.

Utskottet ansåg då att aktiekapitalet fyller en funktion som spärr mot ogenomtänkt och oseriöst företagande. Att det krävs ett kapitaltillskott av den som vill starta ett aktiebolag borgar i någon mån för att företagaren har en genomtänkt och hållbar affärsidé, som han eller hon är beredd att satsa en del egna medel på för att förverkliga. Att aktieägaren själv satsar kapital kan vidare antas minska benägenheten hos företagaren att ta alltför stora risker i verksamheten. Ett kapitalkrav utgör också ett visst hinder mot att aktiebolagsformen utnyttjas för oseriösa syften eller för att nå skattemässiga fördelar. Motionerna avstyrktes och riksdagen följde utskottet.

Utskottet finner inte skäl att frångå sina tidigare ställningstaganden och föreslår att riksdagen avslår motionen.

Avskaffande av kravet på bolagsstämma

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande med förslag om att avskaffa kravet på bolagsstämma i små privata aktiebolag. Utskottet hänvisar till pågående beredningsarbete inom Regeringskansliet.

Motionen

I motion 2013/14:C393 anför Carl-Oskar Bohlin och Lars Beckman (båda M) att bolagsstämmokravet för små privata aktiebolag bör avskaffas. Ett tillkännagivande yrkas med detta innehåll.

Gällande rätt

Aktieägarnas rätt att besluta i bolagets angelägenheter utövas vid en bolagsstämma, som regleras i 7 kap. aktiebolagslagen (2005:551). Bolagsstämman, som är bolagets högsta beslutande organ, kan om inte annat följer av lagen eller bolagsordningen avgöra varje fråga som rör bolaget. Bolagsstämman kan vara ordinarie eller extra. Ordinarie stämma ska hållas minst en gång om året, vid vilken årsredovisningen och revisionsberättelsen ska läg-

gas fram (årsstämma). Det ska hållas en extra stämma om styrelsen finner skäl till det eller om det begärs av bolagets revisor eller av ägare till minst en tiondel av aktierna.

Pågående arbete

I september 2007 tillkallade regeringen en särskild utredare för att bl.a. överväga ändringar i aktiebolagslagen och aktiebolagsförordningen som innebär förenklingar för aktiebolagen. Arbetet var särskilt inriktat på de små aktiebolagens behov av förenklade associationsrättsliga regler. Utredningen, som antog namnet Utredningen om ett enklare aktiebolag, har redovisat sina förslag i delbetänkandet Aktiekapital i privata aktiebolag (SOU 2008:49) och i slutbetänkandet Förenklingar i aktiebolagslagen m.m. (SOU 2009:34).

I slutbetänkandet anför utredningen att det inte finns några uttryckliga bestämmelser i aktiebolagslagen om att bolagsstämmobeslut kan ersättas genom överenskommelser mellan aktieägarna. Bolagsstämman är, sådan den framträder i lagtexten, ett muntligt förfarande. Enligt utredningen kan stämman dock genomföras genom en s.k. skrivbordsstämma, vilket i korthet innebär att bolagsstämmobeslut fattas utan att aktieägarna är närvarande vid ett sammanträde och att ett stämmoprotokoll i stället cirkuleras mellan samtliga aktieägare som skriver under detta. Samtliga aktieägare måste vara eniga om att avvika från formföreskrifterna i 7 kap. aktiebolagslagen. Däremot måste enigheten inte nödvändigtvis avse de materiella beslut som fattas. Genom att varje aktieägare kan vägra att medverka till ett sådant förfarande och därmed tvinga fram en muntlig bolagsstämma anses aktieägarnas intressen vara tillräckligt tillgodosedda. Enligt utredningen är skrivbordsstämma det vanliga i det stora flertalet mindre bolag, särskilt sådana med endast en aktieägare.

Utredningen konstaterar att även om de flesta formkrav för bolagsstämma är obligatoriska utgör dessa inget hinder mot att avvika från kraven om aktieägarna är överens. Vidare fyller formkraven sin funktion även i ett aktiebolag med ett fåtal ägare när dessa har motstridiga intressen. Mot bakgrund av den möjlighet som finns till s.k. skrivbordsstämma är det enligt utredningen svårt att hitta en ordning som i praktiken skulle innebära en förenkling för de minsta privata aktiebolagen. Detta gäller även i enmansbolagen där beslut formaliseras genom bolagsstämmoprotokollet. Utredningens bedömning är därför att det inte finns skäl att föreslå en annan ordning för bolagsstämma för aktiebolag med en eller ett fåtal ägare. Utredningen gör vidare bedömningen att något förtydligande om möjligheten till skrivbordsstämma inte bör tas in i aktiebolagslagen. I stället bör information om innebörden av och möjligheten till skrivbordsstämma tillhandahållas genom Bolagsverket.

Utredningens förslag är föremål för beredning inom Regeringskansliet.

Utskottets ställningstagande

Motsvarande motionsyrkande om avskaffande av kravet på bolagsstämma har behandlats av utskottet vid ett flertal tillfällen, senast våren 2012 i betänkande 2012/13:CU5. I betänkandet hänvisade utskottet till pågående arbete inom Regeringskansliet och föreslog att riksdagen skulle avslå motionen. Riksdagen följde utskottet.

Med hänvisning till det pågående arbetet inom Regeringskansliet finner utskottet inte skäl att frånga sitt tidigare ställningstagande. Motionsyrkandet bör avslås.

Arbete i bolagsstyrelser

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande med förslag om att starta en särskild utbildning för styrelseledamöter.

Motionen

I motion 2013/14:C331 föreslår Mats Pertoft (MP) ett tillkännagivande om att regeringen ska utreda förutsättningarna för att starta en särskild utbildning för styrelseledamöter som ska resultera i ett s.k. styrelsekörkort.

Gällande rätt

När det gäller krav på utbildning för styrelseledamöter innehåller 8 kap. aktiebolagslagen vissa grundläggande bestämmelser om bolagets ledning. I 8 kap. 10–12 §§ uppställs vissa hinder mot att vara styrelseledamot. Enligt 10 § kan en juridisk person inte vara styrelseledamot. Av 11 § framgår att den som är underårig eller i konkurs eller som har förvaltare enligt 11 kap. 7 § föräldrabalken eller har näringsförbud inte kan vara styrelseledamot. I 12 § stadgas att till styrelseledamot får inte utan godtagbara skäl utses någon som inte avser att ta del i verksamhet som enligt lagen ankommer på styrelsen.

Tidigare behandling

Motsvarande motionsyrkande har behandlats av utskottet våren 2010 i betänkande 2009/10:CU13. Utskottet avstyrkte motionsyrkandet och riksdagen följde utskottet.

Utskottets ställningstagande

Utskottet ser inga skäl att föreslå någon åtgärd från riksdagens sida med anledning av motionen, varför den bör avslås.

Jämställdhetsredovisning

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande med förslag om att företag som omfattas av årsredovisningslagen ska bli skyldiga att i sin årsredovisning lämna en jämställdhetsredovisning bestående av bl.a. könsuppdelad lönestatistik samt uppgifter om sjukfrånvaro och föräldraledighet.

Jämför reservation 2 (S, MP, V).

Motionen

I motion 2013/14:C453 föreslår Kerstin Nilsson m.fl. (S) ett tillkännagivande om att regeringen bör utreda om företag som omfattas av årsredovisningslagen ska bli skyldiga att i sin årsredovisning lämna en jämställdhetsredovisning bestående av bl.a. könsuppdelad lönestatistik samt uppgifter om sjukfrånvaro och föräldraledighet.

Bakgrund

Bestämmelser om årsredovisningar finns i årsredovisningslagen (1995:1554). En årsredovisning ska innehålla uppgift om medelantalet under räkenskapsåret anställda personer med uppgift om fördelningen mellan kvinnor och män. Om företaget har anställda i flera länder, ska medelantalet anställda och fördelningen mellan kvinnor och män i varje land anges (5 kap. 18 §). Uppgift ska också lämnas om fördelningen mellan kvinnor och män bland styrelseledamöter, verkställande direktör och andra personer i företagets ledning. Fördelningen bland styrelseledamöter och bland övriga befattningshavare ska redovisas var för sig. Uppgifterna ska avse förhållandena på balansdagen. Detta krav på uppgifter gäller inte företag i vilka medelantalet anställda under vart och ett av de två senaste räkenskapsåren har uppgått till högst tio (5 kap. 18 b §).

I årsredovisningslagen finns också flera olika krav på tilläggsupplysningar om personalkostnader (se 5 kap. 19–25 §§). Det gäller löner, andra ersättningar och sociala kostnader samt pensioner och avtal om avgångsvederlag. Upplysning ska också lämnas om hur kostnaderna fördelar sig på olika personalkategorier.

Från och med den 1 januari 2011 slopades bl.a. kravet på att årsredovisningen skulle innehålla uppgifter om de anställdas sjukfrånvaro. Även kravet på att årsredovisningen skulle innehålla uppgift om löner och andra ersättningar till anställda särskilt för varje land togs bort. Ändringarna syftade till att minska företagens administrativa kostnader (prop. 2009/10:235, bet. 2010/11:CU3, rskr. 2010/11:39).

Utskottets ställningstagande

Förslaget i motionen innebär att företagens administrativa kostnader skulle öka. I motsats till motionärerna anser utskottet att det är angeläget att minska företagens administrativa kostnader till följd av de statliga regelverken. Utskottet är därför inte berett att ta initiativ för att återinföra några av de upplysningskrav som togs bort fr.o.m. den 1 januari 2011. Motionen bör avslås.

Standard för finansiell rapportering

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden med förslag om standarden för företagens elektroniska rapportering av finansiell information till myndigheter. Utskottet hänvisar till pågående arbete.

Motionen

I motion 2013/14:C405 begär Stefan Svanström (KD) ett tillkännagivande om att regeringen bör utreda om formatet för företagens elektroniska rapportering av finansiell information till myndigheter kan standardiseras med utgångspunkt från en gemensam och internationell vedertagen standard som XBRL (yrkande 1). Vidare föreslås ett tillkännagivande om att regeringen bör ge en eller flera myndigheter i uppdrag att äga och förvalta de taxonomier som ska ligga till grund för företagens elektroniska rapportering (yrkande 2).

Bakgrund

XBRL (Extensible Business Reporting Language) är en global standard för elektroniskt utbyte av finansiell information. XBRL är ett XML-baserat format, det vill säga ett språk anpassat för webbtjänster. XBRL beskriver olika typer av data genom taggar, vilka ger informationen en identitet och ett sammanhang, som kan förstås av olika dataprogram. Genom XBRL kan affärsinformation läsas och förstås av olika dataprogram för rapportering och analys utan att manuell hantering krävs. Vidare är formatet plattformsoberoende, vilket möjliggör för mottagaren av den finansiella informationen att importera data direkt in i sin egen programapplikation oberoende av vilken programvara som ursprungligen användes för att digitalisera informationen.

Som utgångspunkt för XBRL-formatet har olika uppställningsformer för årsredovisning och revisionsberättelse byggts upp i taxonomier som hierarkiskt strukturerar de termer och begrepp som ingår i en årsredovisning och en revisionsberättelse. Taxonomierna beskriver även hur dessa begrepp är

relaterade till varandra samt vilket regelverk som styr respektive begrepp och definition av varje begrepp. Dessa taxonomier ägs i dag av XBRL Sweden.

Bolagsverket har valt XBRL-formatet vid utvecklandet av en elektronisk tjänst för att lämna årsredovisning beroende på att det är en öppen standard som har en stor potential när det gäller maskinell bearbetning av den ekonomiska informationen i en årsredovisning.

Pågående arbete

I juni 2011 gav regeringen en särskild utredare i uppdrag att bl.a. analysera it-användningen bland småföretag och identifiera hinder mot en ökad användning som föreligger, kartlägga befintliga offentliga åtgärder på nationell, regional och lokal nivå med syfte att främja och underlätta it-användningen bland småföretag samt bedöma åtgärdernas effektivitet samt att utifrån kartläggningarna och analyserna utreda och lämna förslag på justeringar i befintliga åtgärder och föreslå eventuellt nya riktade och generella åtgärder som främjar en ökad it-användning bland småföretag. Utredningen, som antog namnet Utredningen om ökad it-användning i småföretag, har redovisat sina förslag i delbetänkandet Här finns mer att hämta – it-användningen i småföretag (SOU 2012:21) och i slutbetänkandet Små företag – stora möjligheter med it (SOU 2012:63).

I slutbetänkandet anför utredningen bl.a. att det för utveckling av effektiva e-tjänster som kan möjliggöra delning av företagsinformation mellan myndigheter vilket leder till minskad administration för företagen krävs att lagstiftaren förordar en standardisering av format och gränssnitt. Utredningen anser att en grundförutsättning för att lyckas med myndighetsgemensam informationshantering är att arbeta med definitioner av termer och begrepp samt att dessa begrepp tillgängliggörs för samtliga aktörer. I detta arbete behöver aktörer som hanterar räkenskapsinformation involveras, både offentliga och privata. Taxonomier är inte konstanta utan kommer att behöva ändras allteftersom lagstiftning och redovisningsprinciper förändras och utvecklas. På grund av detta måste taxonomierna enligt utredningen förvaltas av en eller flera aktörer som har intresse av att driva arbetet.

Utredningen gör bedömningen att för att nå framgång med elektronisk ingivning av finansiell information bör regeringen besluta vem som ska äga och förvalta taxonomierna samt tillskjuta nödvändiga medel för detta. Det kan enligt utredningen i detta sammanhang nämnas att ägande och förvaltning inte nödvändigtvis behöver göras av samma aktör. Bokföringsnämnden eller Bolagsverket kan vara lämpliga myndigheter för förvaltning av taxonomierna för årsredovisningar och revisionsberättelser.

Betänkandet är föremål för beredning inom Regeringskansliet.

EU-kommissionen konstaterar i ett meddelande den 12 juni 2013 (MEMO/13/544) att man i en översyn av Öppenhetsdirektivet (2004/109/EC), som reglerar kraven på noterade företags rapportering, avser att före-

slå att alla noterade företag inom EU ska rapportera enligt ett standardiserat elektroniskt format senast den 1 januari 2020. EU-kommissionen har i anslutning härtill uppdragit åt Esma (European Securities Markets Authority) att utforma en standard baserad på såväl befintliga som framtida elektroniska rapporteringssystem, såsom XBRL. I uppdraget ligger bl.a. att Esma bör genomföra öppna offentliga samråd för alla berörda parter, göra en grundlig bedömning av de möjliga konsekvenserna av antagandet av de olika tekniska alternativen och utföra lämpliga provningar i medlemsstaterna.

Utskottets ställningstagande

Utskottet konstaterar att frågor som ligger i linje med motionsönskemålen är föremål för arbete såväl nationellt som inom EU. Utskottet anser därför att det inte finns skäl att föreslå någon åtgärd från riksdagens sida med anledning av motionen. Den bör avslås.

Redovisning av goodwillvärden

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande med förslag om att noterade bolag i sina koncernredovisningar ska göra en årlig avskrivning av goodwill.

Motionen

I motion 2013/14:C373 begär Mats Pertoft och Valter Mutt (båda MP) ett tillkännagivande om att regeringen bör utreda om noterade bolag i sina koncernredovisningar ska göra en årlig avskrivning av goodwill.

Bakgrund

Rådet och Europaparlamentet antog den 19 juli 2002 förordning (EG) nr 1606/2002 om tillämpning av internationella redovisningsstandarder (IAS-förordningen). Förordningen innebär bl.a. att noterade företag fr.o.m. år 2005 ska upprätta sina koncernredovisningar enligt vissa enligt förordningen antagna internationella redovisningsstandarder. Med anledning av bl.a. IAS-förordningen föreslog regeringen i proposition 2004/05:24 Internationell redovisning i svenska företag vissa ändringar i främst årsredovisningslagen. I propositionen lämnades förslag till klargörande bestämmelser om vilka svenska regler om koncernredovisning som dessa företag fortfarande ska tillämpa. Regeringen gjorde bedömningen att såväl noterade som onoterade svenska företag även fortsättningsvis bör upprätta sina årsredovisningar med tillämpning av svensk redovisningslagstiftning i stället för

på grundval av IAS-förordningen. De nya reglerna föreslogs träda i kraft den 1 januari 2005. Lagutskottet tillstyrkte förslagen i propositionen och riksdagen följde utskottet (bet. 2004/05:LU3, rskr. 2004/05:89).

Goodwill i ett bolags koncernredovisning uppstår i allt väsentligt i samband med företagsförvärv. Om det köpande bolaget betalar ett högre belopp än det köpta bolagets eget kapital, dvs. nettovärdet (tillgångar minus skulder), utgör det överstigande beloppet goodwill.

Från och med den 1 januari 2005 ska börsnoterade bolag inte längre göra en årlig avskrivning på goodwill. I stället ska bolaget göra en regelbunden bedömning av om goodwillen i företagets koncernbalansräkningar har det uppgivna värdet. I annat fall krävs en nedskrivning av goodwillen. Nedskrivningsbehovet testas genom att man jämför det redovisade värdet av den förvärvade goodwillen med dess återvinningsvärde. Detta innebär att det högsta av goodwillens försäljningsvärde och nuvärdet av förväntade framtida kassaflöden ska jämföras med det redovisade värdet av goodwillen. Om det finns ett nedskrivningsbehov ska beloppet kostnadsföras i bolagets resultaträkning.

Utskottets ställningstagande

Utskottet ser inga skäl att föreslå någon åtgärd från riksdagens sida med anledning av motionen, varför den bör avslås.

Lagen om ekonomiska föreningar

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden som rör lagen om ekonomiska föreningar. Utskottet hänvisar till pågående arbete.

Jämför reservationerna 3 (S) och 4 (MP).

Motionerna

I motion 2013/14:C422 begär Krister Örnfjäder m.fl. (S) ett tillkännagivande om att regeringen skyndsamt ska ta fram en ny lagstiftning för ekonomiska föreningar.

I motion 2013/14:N210 föreslår Jonas Eriksson m.fl. (MP) dels ett tillkännagivande om att regeringen bör se över lagen om ekonomiska föreningar i syfte att undersöka eventuella fördelar med att dela upp den juridiska personen i två delar för att tydliggöra den icke vinstdrivande formen (yrkande 5), dels ett tillkännagivande om att regeringen bör utreda om det krävs särskild lagstiftning för kooperativa företag (yrkande 6).

Pågående arbete

I december 2010 presenterade Föreningslagsutredningen sitt slutbetänkande En ny lag om ekonomiska föreningar (SOU 2010:90). Utredningen konstaterar bl.a. att förutsättningarna för ett sådant företagande som sker i den ekonomiska föreningens form under senare år har förändrats betydligt. Konkurrensen från företagande i annan form har ökat. Samtidigt har det etablerats nya slag av kooperativ. Användningen av den ekonomiska föreningensformen har dock hämmats av att regelverket ibland har uppfattats som otillräckligt eller osäkert. Den nuvarande lagen om ekonomiska föreningar är, enligt utredningen, dessutom i behov av en genomgripande språklig och redaktionell omarbetning. För att underlätta för företagen bör regleringen också göras tydligare och mer överskådlig. I en del avseenden finns det också ett behov av att anpassa lagen om ekonomiska föreningar till bestämmelserna i 2005 års aktiebolagslag. Allt detta har föranlett utredningen att föreslå en helt ny lag om ekonomiska föreningar. Utredningens förslag remissbehandlades våren 2010 och är nu föremål för vidare beredning inom Regeringskansliet.

Frågesvar

Justitieminister Beatrice Ask anförde den 27 mars 2013 i ett frågesvar att hon har förståelse för önskemål om att den föreslagna moderniseringen av lagstiftningen genomförs så snart som möjligt. Hon konstaterade dock att förslagen i betänkandet är omfattande och att det är viktigt att arbetet bedrivs noggrant. Enligt statsrådet var det för tidigt att säga när en proposition kan lämnas (svar på fr. 2012/13:411).

Utskottets ställningstagande

Motionsyrkanden om en översyn av lagen om ekonomiska föreningar har behandlats av utskottet vid flera tillfällen, senast våren 2012 i betänkande 2011/12:CU6. Motionsyrkandena avstyrktes med hänvisning till pågående beredningsarbete. Riksdagen följde utskottet.

Föreningslagsutredningens slutbetänkande har remissbehandlats och är nu föremål för vidare beredning inom Regeringskansliet. Utskottet anser att det pågående arbetet inte bör föregripas genom någon åtgärd från riksdagens sida. Motionerna bör därför avslås.

Regler för socialt företagande

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om krav på särskild lagstiftning för socialt företagande. Utskottet hänvisar till pågående arbete.

Jämför reservation 5 (MP).

Motionerna

I motion 2013/14:C388 föreslår Annika Lillemets (MP) ett tillkännagivande om att regeringen bör utreda möjligheten att införa en bolagsform utifrån idén om s.k. stakeholders companies. Grundtanken är att skapa en företagsform där alla som berörs (stakeholders) av ett företags verksamhet också bör ha inflytande över driften (yrkande 1). Hon föreslår dessutom ett tillkännagivande om att regeringen skyndsamt bör låta utreda hur bästa möjliga förutsättningar kan skapas för att främja denna typ av företag, exempelvis genom åtgärder som förändrade regler i upphandling och skattelättnader (yrkande 2).

I motion 2013/14:N210 yrkande 4 föreslår Jonas Eriksson m.fl. (MP) ett tillkännagivande om att regeringen bör utreda om det krävs en särskild lagstiftning för sociala företag.

Pågående arbete

Föreningslagsutredningen konstaterar i sitt slutbetänkande (SOU 2010:90) att gällande rätt medger att en ekonomisk förening har andra syften än det grundläggande syftet att främja medlemmarnas ekonomiska intressen. Utredningen hänvisar till att det i doktrinen har uttalats att det inte bör vara ett registreringshinder att en förening har dubbla syften, på så sätt att verksamheten dels ska gynna föreningsmedlemmarnas ekonomiska intressen, dels fullfölja ett ideellt syfte. Enligt vad utredningen kommit fram till förefaller det inte som att den nuvarande lagstiftningens krav på att ekonomiska föreningars verksamhet ska gynna medlemmarnas ekonomiska intressen orsakar några särskilda problem. Föreningar med social verksamhet brukar inte vägras registrering, och Bolagsverket godkänner regelmässigt stadgeformuleringar som innebär att den aktuella föreningens ändamål är att främja medlemmarnas ekonomiska och sociala intressen, dvs. föreningar med dubbla syften.

Föreningslagsutredningen anser dock att för en del sociala företag kan såväl aktiebolagsformen som den ekonomiska föreningensformen framstå som främmande, medan den ideella föreningensformen framstår som alltför oreglerad och osäker. Det talar, enligt utredningen, för att det bör finnas någon form av associationsrättslig reglering, avsedd särskilt för sociala före-

tag med utpräglat ideella syften. Denna fråga kräver, enligt utredningen, emellertid överväganden som utredningen inte har haft möjlighet att göra inom ramen för uppdraget.

Som tidigare nämnts har utredningens förslag remissbehandlats och är nu föremål för vidare beredning inom Regeringskansliet.

Utskottets ställningstagande

Motsvarande motionsyrkanden om regler för socialt företagande har behandlats av utskottet vid flera tillfällen, senast våren 2012 i betänkande 2011/12: CU6. Motionsyrkandena avstyrktes med hänvisning bl.a. till pågående arbete inom Regeringskansliet. Riksdagen följde utskottet.

Utskottet kan konstatera att frågor som ligger i linje med motionsönskemålen alltså är föremål för arbete inom Regeringskansliet. Utskottet anser därför att det inte finns skäl att föreslå någon åtgärd från riksdagens sida med anledning av motionerna. De bör avslås.

Stiftelselagen

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande som rör ändringar i stiftelselagen. Utskottet hänvisar till tidigare ställningstaganden.

Motionen

I motion 2013/14:C469 anför Andreas Norlén och Finn Bengtsson (båda M) att 6 kap. 4 a § stiftelselagen bör upphävas. Motionärerna konstaterar att regeringen nyligen tagit vissa steg i rätt riktning för ökad frihet för vissa stiftelser som finansierar forskning och anser att det är positivt att regeringen inte längre ska utse och entlediga samtliga styrelseledamöter i stiftelserna. Enligt motionärerna bör nu regeringen ta ytterligare ett steg och lämna ett förslag till upphävande av 6 kap. 4 a § stiftelselagen. Genom att paragrafen upphävs kan inte forskningsstiftelserna ånyo bli föremål för inskränkningar. Ett tillkännagivande yrkas med detta innehåll.

Bakgrund

Stiftelselagen (1994:1220) innehåller en civilrättslig reglering av stiftelseinstitutet samt bestämmelser om tillsyn. Lagen gäller såväl för stiftelser som har bildats av enskilda som för stiftelser som har bildats av staten eller andra offentliga organ. I stiftelselagen slås bl.a. fast under vilka förutsättningar föreskrifterna i ett stiftelseförordnande får ändras, s.k. permutation.

Det finns ett stort antal stiftelser som har bildats av staten. Under 1991–1994 bemyndigade riksdagen regeringen att med de tidigare löntagarfondsmedlen som kapital inrätta sammanlagt elva stiftelser. I och med bildandet av dessa stiftelser skedde en utskiftning av kapital som förvaltades av de fem löntagarfondsstyrelserna.

Enligt de ursprungliga stiftelseförordnandena skulle regeringen utse samtliga styrelseledamöter i stiftelserna i samband med att de bildades. Därefter skulle stiftelsernas styrelser till huvuddelen utses av stiftelserna själva, och styrelserna skulle inom sig utse ordförande och vice ordförande. Regeringen skulle endast utse en styrelseledamot i varje stiftelse.

Hösten 1996 beslutade riksdagen om en ändring i stiftelselagen för stiftelser som bildas av staten. Ändringen innebär att regeringen, även utan styrelsens eller förvaltarens samtycke, kan ändra eller upphäva föreskrifter i stiftelseförordnandet trots att de förutsättningar som stiftelselagen ställer upp för ändring av föreskrifter i stiftelseförordnanden inte är uppfyllda. Föreskrifter om stiftelsens ändamål får dock inte ändras eller upphävas. Ändringen togs in i en ny bestämmelse i 6 kap. 4 a § stiftelselagen.

Senare samma höst godkände riksdagen ett förslag från regeringen som innebär att stiftelseförordnandena skulle ändras så att samtliga ledamöter utses och entledigas av regeringen. De skäl som den dåvarande regeringen angav för förändringen var att medlen borde hanteras i sådana former att offentlig insyn i verksamheten och påverkan från statsmakternas sida skulle möjliggöras. Vidare angavs som skäl att en ordning där samtliga ledamöter utses av regeringen skulle främja samordning mellan stiftelsernas insatser och statliga insatser på forskningens område. Denna samordning bedömdes kunna frigöra resurser inom ramen för statens budget för angelägna nysatsningar. Regeringen fattade därefter beslut om att ändra stiftelseförordnandena i enlighet med vad riksdagen godkänt.

Våren 2010 behandlade riksdagen proposition 2009/10:136 Ökad frihet för vissa stiftelser som finansierar forskning. Propositionen innehöll förslag om hur styrelseledamöter i vissa stiftelser som finansierar forskning och som har bildats med medel från de tidigare löntagarfonderna ska utses och entledigas. Förslaget innebär att regeringen inte längre ska utse och entlediga samtliga styrelseledamöter i stiftelserna. När det gäller 6 kap. 4 a § stiftelselagen uttalade regeringen att eftersom stiftelsemodellen valts är den statliga kontrollen över de medel som tillförts stiftelserna begränsad efter det att stiftelserna bildats. Vidare anförs att det visserligen, efter det att stiftelserna bildades, har införts en bestämmelse i stiftelselagen som möjliggör för regeringen att på eget initiativ ändra eller upphäva vissa föreskrifter i stiftelseförordnandena för sådana stiftelser som har bildats av staten. Med stöd av denna bestämmelse har alltså regeringen i egenskap av stiftare större möjligheter att påverka stiftelserna även efter det att de bildats. Enligt regeringen bör viss restriktivitet iakttas när det gäller att utnyttja dessa möjligheter. Stiftelseförordnandena bör, enligt regeringen, utformas så att de i huvudsak överensstämmer med hur de såg ut när stif-

telserna ursprungligen bildades. I propositionen redovisar regeringen också sin bedömning att regeringen i fortsättningen bör utse två styrelseledamöter i stiftelserna.

Riksdagen godkände regeringens förslag (bet. 2009/10:UbU17, rskr. 2009/10:254), och regeringen fattade därefter beslut om att ändra stiftelseförordnandena.

Tidigare behandling

Motsvarande motionsyrkande har behandlats av civilutskottet våren 2011 i betänkande 2010/11:CU15. I betänkandet konstaterade utskottet att regeringen nyligen tagit vissa steg i riktning mot en ökad frihet för vissa stiftelser som finansierar forskning. Utskottet konstaterade också att regeringen i proposition 2009/10:136 redovisar att den anser att viss restriktivitet bör iaktas när det gäller möjligheten att i enlighet med 6 kap. 4 a § stiftelselagen på eget initiativ ändra eller upphäva vissa föreskrifter i stiftelseförordnandena för sådana stiftelser som har bildats av staten. Mot denna bakgrund var utskottet inte berett att föreslå någon åtgärd från riksdagens sida med anledning av motionsyrkandet och föreslog att det borde avslås. Riksdagen följde utskottet.

Motsvarande motionsyrkande har även behandlats av utbildningsutskottet våren 2013 i betänkande 2012/13:UbU3. Utskottet konstaterade att utskottet i samband med behandlingen av proposition 2009/10:136 ställt sig bakom regeringens bedömning. Utskottet fann inte skäl att ändra sitt ställningstagande och avstyrkte motionen. Riksdagen följde utskottet.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser att det inte finns skäl för riksdagen att frångå sina tidigare ställningstaganden. Motionen bör därför avslås.

Ytterligare lagstiftning om franchising

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande som rör förslag om ytterligare lagstiftning om franchising. Utskottet hänvisar till tidigare ställningstaganden.

Jämför reservation 6 (S, V).

Motionen

I motion 2013/14:C401 konstaterar Börje Vestlund (S) att lagen om franchisegivares informationsskyldighet som antogs av riksdagen våren 2006 är ett första steg i syfte att förhindra missbruk av franchising. Enligt motio-

nären kvarstår dock en rad problem att lösa. Motionären anser därför att regeringen bör överväga ytterligare reformer på detta område. Regeringen bör bl.a. överväga att införa en förhandlingsrätt för franchisetagare, bestämmelser om uppsägning av avtalen och ekonomisk kompensation vid inlösen i samband med uppsägning samt förbjuda oskäliga avtalsvillkor. Ett tillkännagivande yrkas med detta innehåll.

Gällande rätt

Våren 2006 antog riksdagen en ny lag om franchisegivares informations-skyldighet (prop. 2005/06:98, bet. 2005/06:LU26, rskr. 2005/06:275). Lagen innebär att en franchisegivare i god tid innan ett franchiseavtal ingås ska lämna franchisetagaren information om avtalets innebörd och övriga förhållanden som behövs med hänsyn till omständigheterna. Informationen ska vara klar och begriplig. Den ska minst innehålla en beskrivning av den franchiseverksamhet som franchisetagaren ska bedriva, uppgift om andra franchisetagare som franchisegivaren har träffat avtal med inom samma franchisesystem och omfattningen av deras verksamhet, uppgift om den ersättning som franchisetagaren ska betala till franchisegivaren och övriga ekonomiska villkor för franchiseverksamheten, uppgift om immateriella rättigheter som ska upplåtas till franchisetagaren, uppgift om de varor eller tjänster som franchisetagaren är skyldig att köpa eller hyra, uppgift om konkurrensförbud som ska gälla under eller efter den tid som franchiseavtalet gäller, uppgift om avtalstiden, villkoren för förändring, förlängning och uppsägning av franchiseavtalet samt de ekonomiska konsekvenserna av en uppsägning, och uppgift om hur en tvist med anledning av avtalet ska prövas och vad som ska gälla i fråga om kostnadsansvar för en sådan tvist. Vad som redovisats ovan gäller också när ett befintligt franchiseavtal, med franchisegivarens tillåtelse, ska överlåtas till en ny franchisetagare.

Om en franchisegivare ingår ett franchiseavtal utan att ha uppfyllt sin informationsskyldighet, ska Marknadsdomstolen vid vite kunna ålägga franchisegivaren att lämna sådan information.

Utskottets ställningstagande

Motsvarande motionsyrkanden har behandlats av utskottet vid flera tillfällen (se t.ex. bet. 2009/10:CU13, bet. 2010/11:CU15, bet. 2011/12:CU6 och bet. 2012/13:CU5). Utskottet ansåg att det inte fanns skäl att ytterligare lagreglera franchiseavtalen. Vidare uttalade utskottet att en sådan lagstiftning skulle motverka regeringens och riksdagens uttalade ambition att minska regelbördan för näringslivet. Riksdagen följde utskottet.

Utskottet anser att det inte finns skäl för riksdagen att frånga sina tidigare ställningstaganden. Motionen bör därför avslås.

Reservationer

Utskottets förslag till riksdagsbeslut och ställningstaganden har föranlett följande reservationer. I rubriken anges vilken punkt i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i avsnittet.

1. Könsfördelningen i bolagsstyrelser m.m., punkt 1 (S, MP, V)

av Veronica Palm (S), Carina Ohlsson (S), Hillevi Larsson (S), Jonas Gunnarsson (S), Katarina Köhler (S), Yilmaz Kerimo (S), Jan Lindholm (MP) och Marianne Berg (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna

2013/14:C223 av Jan Lindholm och Tina Ehn (båda MP) yrkandena 1 och 2,

2013/14:C224 av Gunvor G Ericson m.fl. (MP) yrkandena 1–3,

2013/14:C338 av Eva-Lena Jansson och Matilda Ernrkans (båda S),

2013/14:C444 av Veronica Palm m.fl. (S) yrkande 4 och

2013/14:A288 av Ylva Johansson m.fl. (S) yrkande 11 och

avslår motion

2013/14:C413 av Emil Källström (C).

Ställningstagande

Enligt vår uppfattning måste man sträva efter en jämn fördelning av makt och inflytande mellan kvinnor och män. Jämställdhet är en fråga om mänskliga rättigheter, demokrati och rättvisa, men också om att ta till vara alla människors kompetens. Om kompetensen hos både kvinnor och män i näringslivet tillvaratas får företagsledningarna den bästa sammansättningen, vilket gynnar företagen och därmed tillväxten. Forskning visar att ledande befattningshavare i dag inte väljs enbart på grundval av kompetens. Män, som i de flesta fall styr nomineringsprocessen, väljer ofta män just därför att de är män. Enligt vår uppfattning finns det ett behov av kvinnlig representation i företagens valberedningar.

När det gäller aktiebolag i vilka staten har ett bestämmande inflytande hade den tidigare regeringen ställt upp delmålet att andelen kvinnliga styrelseledamöter 2003 skulle vara minst 40 procent. Målet uppnåddes genom ett kontinuerligt och systematiskt nomineringsarbete.

Fortfarande är det svårt för kvinnor att ta sig upp till de privata bolagens ledningsgrupper och styrelser. Djupt rotade traditioner och värderingar är ofta skälet till att kvinnor hindras att ta sig till toppen inom näringslivet. För det är varken så att kvinnor har lägre kompetens, lägre utbildning eller kortare arbetslivserfarenhet. Den kvinnliga representationen i bolagsstyrelserna har förbättrats något under senare år men är fortfarande ojämfäst. Vi kan konstatera att denna förändring aldrig hade skett utan den debatt och det hot om lagstiftning som den förra regeringen med sina samarbetspartier initierade. Under de senaste åren har vi dock kunnat konstatera att den positiva trenden avstannat.

Den socialdemokratiska regeringen gav i juni 2005 en sakkunnig person i uppdrag att överväga frågan om en jämnare könsfördelning i bolagsstyrelser. Uppdraget redovisades i maj 2006 i departementspromemorian Könsfördelningen i bolagsstyrelser (Ds 2006:11). I promemorian föreslås bl.a. regler i aktiebolagslagen om könsfördelningen i styrelser för publika aktiebolag. Den nuvarande regeringen har beslutat att avskryva förslagen i departementspromemorian. Vi anser att detta är djupt beklagligt, och vi är mycket oroad över vad regeringens politik kommer att få för konsekvenser för jämställdheten inom näringslivet.

I sammanhanget vill vi uppmärksamma att man i Norge redan för sex år sedan införde lagstiftning som innebär att minst 40 procent av vardera könet ska vara representerat i de stora bolagens styrelser. Lagstiftningen uppfattas där numera, efter visst inledande motstånd, som positiv. I Norge är numera kvotering en självklarhet. Enligt vår uppfattning har de svenska bolagen redan fått god tid på sig att själva försöka komma till rätta med problemet med mansdominerade styrelser. Under de senaste åren har otillräckliga initiativ tagits från näringslivets sida för att förändra situationen. Vi kräver därför att åtgärder vidtas mot mansdominansen i bolagens styrelser.

Kommissionen har presenterat ett förslag till direktiv om en jämnare könsfördelning bland styrelseledamöter i börsnoterade bolag. I förslaget finns en reglering av hur ledamöterna ska utses för att bolagen senast år 2020 ska uppnå målet att styrelserna består av minst 40 procent av vardera könet. Europaparlamentet har ställt sig bakom förslaget. Vi ser positivt på det arbete som pågår inom EU för att åstadkomma en jämnare könsfördelning bland styrelseledamöter i börsnoterade bolag och anser att regeringen aktivt bör stödja förslaget.

Enligt vår mening bör regeringen nu snarast lägga fram lagförslag som innebär att andelen kvinnor i privatägda aktiebolags styrelser och valberedningar måste vara minst 40 procent så att Sverige får en lagstiftning som den norska.

Vad gäller de kommunala bolagen är det bra att regeringen gett en utredning i uppdrag att bl.a. överväga behovet av att bredda utnämningen av styrelseledamöter i kommunala företag. I sitt arbete ska utredningen särskilt beakta vikten av en jämn representation av kvinnor och män.

Vad som anförts ovan bör riksdagen, med bifall till motionerna 2013/14:C223 yrkandena 1 och 2, 2013/14:C224 yrkandena 1–3, 2013/14:C338, 2013/14:C444 yrkande 4 och 2013/14:A288 yrkande 11, som sin mening ge regeringen till känna. Vi anser att det inte finns skäl att föreslå någon åtgärd från riksdagen med anledning av motion 2013/14:C413, och den bör därför avslås.

2. Jämställdhetsredovisning, punkt 5 (S, MP, V)

av Veronica Palm (S), Carina Ohlsson (S), Hillevi Larsson (S), Jonas Gunnarsson (S), Katarina Köhler (S), Yilmaz Kerimo (S), Jan Lindholm (MP) och Marianne Berg (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2013/14:C453 av Kerstin Nilsson m.fl. (S).

Ställningstagande

Utredningsmaterial från bl.a. Tillväxtverket visar att ökad jämställdhet mellan män och kvinnor i företagen också ökar produktiviteten. Vi ser det därför som ett problem att den nu gällande årsredovisningslagen inte innehåller någon skyldighet för företagen som omfattas av lagen att lämna en mer djuplodande jämställdhetsredovisning. Vi menar att en sådan redovisning skulle synliggöra eventuella problem och hjälpa företagen i deras jämställdhetsarbete. Regeringen bör därför utreda om företag som omfattas av årsredovisningslagen ska bli skyldiga att i sin årsredovisning lämna en jämställdhetsredovisning bestående av bl.a. könsuppdelad lönestatistik samt uppgifter om sjukfrånvaro och föräldraledighet.

Vad som anförts ovan bör riksdagen, med bifall till motion 2013/14:C453, som sin mening ge regeringen till känna.

3. Lagen om ekonomiska föreningar, punkt 8 (S)

av Veronica Palm (S), Carina Ohlsson (S), Hillevi Larsson (S), Jonas Gunnarsson (S), Katarina Köhler (S) och Yilmaz Kerimo (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2013/14:C422 av Krister Örnfjäder m.fl. (S) och

avslår motion

2013/14:N210 av Jonas Eriksson m.fl. (MP) yrkandena 5 och 6.

Ställningstagande

Kooperationen är en stor och viktig del i den svenska ekonomin, och de flesta kooperativ drivs i form av ekonomiska föreningar. För att upprätthålla konkurrensen mellan olika associationsformer anser vi att det är av yttersta vikt att lagstiftningen är neutral i förhållande till olika associationsformer.

Föreningslagsutredningen har presenterat sitt slutbetänkande och förslagen har remissbehandlats. Vi förutsätter att den fortsatta beredningen inom Regeringskansliet nu skyndsamt leder till förslag som gör att den ekonomiska föreningen blir en mer flexibel företagsform som kan vara konkurrenskraftig i förhållande till andra associationsformer.

Vad som anförts ovan bör riksdagen, med bifall till motion 2013/14:C422 och avslag på motion 2013/14:N210 yrkandena 5 och 6, som sin mening ge regeringen till känna.

4. Lagen om ekonomiska föreningar, punkt 8 (MP)

av Jan Lindholm (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförts i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2013/14:N210 av Jonas Eriksson m.fl. (MP) yrkandena 5 och 6 samt

avslår motion

2013/14:C422 av Krister Örnfjäder m.fl. (S).

Ställningstagande

Ekonomiska föreningar kan startas av rent ideella, sociala och icke vinstdrivande syften, där allt eventuellt överskott enligt stadgarna ska gå tillbaka till verksamheten eller liknande ändamål. Samtidigt finns ”vanliga” traditionellt vinstdrivande företag även i form av ekonomiska föreningar. Dessa två olika typer av ekonomiska föreningar har olika karaktär och olika mål, men har ändå samma företagsform, vilket är opraktiskt och otydligt. Det vore lämpligt med olika villkor beträffande skattepliktighet, möjlighet till fondfinansiering m.m.

Enligt Föreningslagsutredningens slutbetänkande (SOU 2010:90) framstår såväl aktiebolagsformen som den ekonomiska föreningsformen för en del sociala företag som främmande samtidigt som den ideella föreningsformen uppfattas som alltför oreglerad.

Jag anser att lagen om ekonomiska föreningar bör ses över med syftet att undersöka eventuella fördelar med att dela upp den juridiska personen i två delar för att tydliggöra den icke vinstdrivande formen. Lagstiftaren har gjort detta för aktiebolag och behovet torde vara än större beträffande föreningsformen. Jag anser även att lagstiftningen bör ses över i syfte att utreda om det behövs en särskild bolagsform för kooperativa företag. Regeringen bör ta de initiativ som krävs.

Vad som anförts ovan bör riksdagen, med bifall till motion 2013/14:N210 yrkandena 5 och 6 samt avslag på motion 2013/14:C422, som sin mening ge regeringen till känna.

5. Regler för socialt företagande, punkt 9 (MP)

av Jan Lindholm (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 9 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförts i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2013/14:N210 av Jonas Eriksson m.fl. (MP) yrkande 4 och avslår motion 2013/14:C388 av Annika Lillemets m.fl. (MP) yrkandena 1 och 2.

Ställningstagande

Inom många för samhället viktiga områden växer det fram företag för vilka vinst inte är det primära målet. En del av dessa företag finns inom områden där verksamheten har ett mer allmänt intresse, t.ex. vård, skola och omsorg. Andra företag, inte minst de sociala arbetskooperativen, bedriver verksamhet för att integrera de mest utsatta på arbetsmarknaden, såsom psykiskt funktionshindrade och tidigare alkohol- och narkotikamissbrukare. Ytterligare andra verksamheter inriktar sig på att skapa arbeten för ungdomar, kvinnor och invandrare eller engagerar sig i lokal utveckling. Detta företagande är en naturlig del av den sociala ekonomin. På grund av dess särskilda inriktning benämns verksamheten ibland socialt företagande. I dessa företag är medlemsnyttan eller samhällsnyttan den bakomliggande drivkraften. I dag är det i allt väsentligt det offentliga som betalar för de utförda tjänsterna.

Det sociala företaget kommer att få en allt viktigare roll i framtiden. Jag anser att denna potential av ny företagande måste utvecklas. Att stödja utvecklingen av det sociala företaget handlar också om att öka medborgarinflytandet i ekonomin. Inom områden där samhällsintresset väger tungt kan inte vinstintresset styra eftersom det finns uppenbara risker att den allmänna välfärdspolitiken blir underminerad.

En ny associationsform för socialt företagande skulle stimulera människor att starta företag av denna typ. Det är viktigt att visa en politisk vilja att utveckla det sociala företagandet och samtidigt anvisa ett klart och tydligt regelverk. Mot denna bakgrund anser jag att regeringen bör ta de initiativ som krävs i frågan.

Vad som anförs ovan bör regeringen, med bifall till motion 2013/14: N210 yrkande 4 och avslag på motion 2013/14:C388 yrkandena 1 och 2, som sin mening ge regeringen till känna.

6. Ytterligare lagstiftning om franchising, punkt 11 (S, V)

av Veronica Palm (S), Carina Ohlsson (S), Hillevi Larsson (S), Jonas Gunnarsson (S), Katarina Köhler (S), Yilmaz Kerimo (S) och Marianne Berg (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 11 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2013/14:C401 av Börje Vestlund (S).

Ställningstagande

Liksom motionären anser vi att en franchisetagare – i egenskap av den svagare parten i ett franchiseförhållande – kan befinna sig i en utsatt situation. Lagen (2006:484) om franchisegivares informationsskyldighet, som trädde i kraft den 1 oktober 2006, syftar till att stärka en blivande franchisetagares ställning i de förhandlingar och diskussioner som föregår under tecknandet av ett franchiseavtal. Lagstiftningen är därför primärt inriktad på den information som franchisegivaren ska tillhandahålla inför ett avtalslut. Vi tycker att lagstiftningen är bra och att den fyller en viktig funktion.

Vi anser dock att det behövs ytterligare lagstiftningsåtgärder för att stärka en franchisetagares ställning. Enligt vår uppfattning bör regeringen bl.a. överväga att införa en förhandlingsrätt för franchisetagare, bestämmelser om uppsägning av avtalen och ekonomisk kompensation vid inlösen i samband med uppsägning samt förbjuda oskäliga avtalsvillkor. Det får ankomma på regeringen att ta erforderliga initiativ.

Vad som anförs ovan bör riksdagen, med bifall till motion 2013/14: C401, som sin mening ge regeringen till känna.

BILAGA

Förteckning över behandlade förslag

Motioner från allmänna motionstiden hösten 2013

2013/14:C223 av Jan Lindholm och Tina Ehn (båda MP):

1. Riksdagen begär att regeringen lägger fram ett lagförslag om kvotering i börsbolagsstyrelser.
2. Riksdagen begär att regeringen lägger fram ett lagförslag om kvotering i kommunala och statliga bolagsstyrelser.

2013/14:C224 av Gunvor G Ericson m.fl. (MP):

1. Riksdagen begär att regeringen lägger fram ett lagförslag om kvotering i börsbolagsstyrelser.
2. Riksdagen begär att regeringen lägger fram ett lagförslag om kvotering i kommunala och statliga bolagsstyrelser.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att stödja EU-kommissionens förslag om kvotering.

2013/14:C331 av Mats Pertoft (MP):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utreda ett införande av ett styrelsekörkort.

2013/14:C338 av Eva-Lena Jansson och Matilda Ernkrans (båda S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att göra styrelser för börsnoterade bolag jämställda.

2013/14:C373 av Mats Pertoft och Valter Mutth (båda MP):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utreda införandet av en avskrivningstakt på goodwill-värdet på 10–20 år.

2013/14:C388 av Annika Lillemets m.fl. (MP):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att skyndsamt låta utreda lagstiftning för en företagsform som uttryckligen syftar till att skapa nytta för alla berörda intressenter, inte bara aktieägarna.

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att skyndsamt låta utreda hur bästa möjliga förutsättningar kan skapas för att främja denna typ av företag, genom åtgärder som förändrade regler i upphandling och skattelättnader.

2013/14:C393 av Carl-Oskar Bohlin och Lars Beckman (båda M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om bolagsstämmokravet för små aktiebolag.

2013/14:C401 av Börje Vestlund (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en översyn av lagen om franchising.

2013/14:C405 av Stefan Svanström (KD):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen vad som anförs i motionen om att standardisera formatet vad gäller företagens elektroniska rapportering av finansiell information till myndigheter med utgångspunkt från en gemensam och internationellt vedertagen standard såsom XBRL.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att ge en eller flera myndigheter i uppdrag att äga och förvalta de taxonomier som ska ligga till grund för företagens elektroniska rapportering.

2013/14:C413 av Emil Källström (C):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att eftersträva jämställda styrelser i statliga organisationer och företag.

2013/14:C416 av Carl-Oskar Bohlin och Lars Beckman (båda M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om sänkt krav på eget kapital i aktiebolag.

2013/14:C422 av Krister Örnfjäder m.fl. (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ekonomiska föreningar.

2013/14:C444 av Veronica Palm m.fl. (S):

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om kvotering i bolagsstyrelser.

2013/14:C453 av Kerstin Nilsson m.fl. (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om jämställdhetsredovisningar i årsredovisningar.

2013/14:C469 av Andreas Norlén och Finn Bengtsson (båda M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att överväga en översyn av 6 kap. 4 a § stiftelselagen.

2013/14:N210 av Jonas Eriksson m.fl. (MP):

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att tillsätta en utredning om en särslagstiftning för sociala företag även i Sverige.²
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om lagen om ekonomiska föreningar med syftet att undersöka eventuella fördelar med att dela upp den juridiska personen i två delar för att tydliggöra den icke vinstdrivande formen.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utreda en särskild bolagsform för kooperativa företag.

2013/14:A288 av Ylva Johansson m.fl. (S):

11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om kvotering till bolagsstyrelser.